

Abril.

SETMANARI NACIONALISTA D'ESQUERRA

ANY I - NÚM. 3

SURT ELS DISSABTES

BARCELONA, 10 SETEMBRE 1938

Redacció i Administració:

R. Catalunya, 38, 1.º

— Telèfon 17135 —

Preu: 50 cèntims

SUBSCRIPCIÓ:
6 pessetes trimestre

11 de Setembre
del 1938

La ruïna dels pobles no és un fenomen sobtat ni insospitat. Com en l'edifici que perilla d'esfondrar-se, en el qual se senten remors estranyes i sorolls misteriosos, en les pàtries que han perdut el sentit polític i patriòtic es produeixen, també, petites ensulciades interiors, que, més tard o més d'hora, a través d'anys i segles, determinen la catastròfica ruïna total. Quan Catalunya caigué definitivament, l'any 1714, no féu més que posar un colofó tràgicament heroic a la successió, lenta, però certa, dels petits esfondraments que li anaven destruint la història i li mistificaven l'ànima amb un sadisme tristíssim. Quan el President Claris hagué de lluitar amb les embranzides que venien de ponent, ja preparava entre vents d'angoixa la caiguda definitiva. I molt abans, si anem rellegint la història, veiem com de mica en mica s'abaten els murs i les voltes, les columnes i els claustres de l'immens edifici romànic i gòtic de la Catalunya que havia estat lliure. Ve de molt lluny la sèrie de desencerts, que culminaren en la data luctuosa del 1714. En llegir la Història de Barcelona, les lluites d'aquells anys tràgics fan una mica l'efecte d'un vaitot de veïnat, com si tota la ciutat s'hagués refugiat, en armes, prop de les muralles i en els barris de la Ribera, de Sant Pere i de Jonqueres. Però això ja era el punt final. No fou pas la força unida de les tropes franco-espanyoles, ni la ciència estratègica del mariscal duc de Berwick, ni el patriotisme del conseller en cap Rafael Casanova o del general Villarroel, ni la tenacitat dels estaments aplegats, per a morir, en la darrera Coronela, allò que en bé o en mal determinà la caiguda de la ciutat i la pèrdua definitiva de les llibertats de Catalunya. Fou, lamentablement, la manca de sentit polític dels nostres comtes i reis, que com un corc rosegà sempre la fusta, preciosa i sumptuosa, dels millors anys i segles de la nostra història radiant. I al fons dels actes més brillants i gloriosos, i de les gestes més lluminoses del nobilíssim esperit catalanesc, sovint, gairebé sempre, si bé ho mirem, la Història de Catalunya ens demostra tangiblement, com un esquelet vestit de sol, la marca horrible de la mort futura. No. Els catalans no han estat pas gent política. Els ha mogut sempre el patriotisme, però fins en els moments màximament imperials de la nostra vida de poble lliure, hem viscut abocats a l'abisme de la derrota. Que això ens serveixi de lliçó. I que la data del funeral 11 de setembre del 1714 sigui sempre com un « memento », tràgicament inoblidable per a tots, ditada de cendra

al mig del front de la nostra grandesa. I procurem que no pugui produir-se mai més en la nostra història de poble lliure.

TOTS ELS
DISSABTES
COMPREU

A B R I L

EL SETMANARI
DELS CATALANS
NACIONALS

FEMINA

FLORS

Quina sensació tan tranquil·la porta a l'esperit la vista de les flors!

Quina estranyesa causa a l'estranger que visita Barcelona, que enmig dels cruels bombardeigs de l'aviació feixista, adorni la nostra ciutat un carrer tot ple de flors! — un mercat de flors.

Ah!, després es parlarà de fermesa, d'heroicitat, de menyspreu a la vida pel bé de la guerra: heus aquí, doncs, un caràcter d'aquests tot heroisme: les nostres floristes.

Imaginem-nos per un moment Barcelona sense les parades de la Rambla de les Flors. Quina pena la desaparició d'aquest jardí improvisat!

Es una cosa tan nostra, tan típica, tan de Barcelona, aquestes parades de flors, que la seva desaparició ens semblaria la pèrdua de quelcom molt volgut que forma part integrant del nostre viure.

I no obstant, per poc dones que fossin les floristes, això podria molt bé succeir.

El seu mercat a l'aire lliure, al bell mig del carrer, les exposa a un més imminent perill quan les sirenes ens avisen de la probable presència dels pirates de l'aire.

Ultimament, per tal de rabejar-se amb tot—escoles, hospitals, llars humils, teatres, biblioteques, fàbriques, el camp—, últimament, doncs, les parades de les flors fóren les escollides pel sadisme dels mercenaris a preu.

Una parada resta arrencada del sòl: fa l'efecte d'un altar caigut — un altar al color i al perfum—. I no obstant aquesta senyal inequívoca del pas dels assassins, les nostres floristes han continuat el seu ritme de treball i de perfum i de joia per a l'ànima, com si res hagués succeït, tan serenes i tranquil·les i confiades com tot verdader antifeixista ha d'estar passat el que passat.

La Rambla de les Flors! Quantes vegades no hi hem passat! A les primeres hores del matí, quan encara porten la sentor embriagadora de la planta, totes elles molles de rosada; al bo del dia, quan el sol malda per infiltrar-se per entre els arbres per a acaronar-les encara — n'està enyoradís, el sol, de què les vagin arrencant de la seva moixaina diària; i els arbres, també ja estan envejosos de fer-los-hi de cobricel—, i a últimes hores de la tarda, quan per terra hi ha una escampadissa de fulles i pètals i tronquets i poncelles, talment dirieu que una malvestat ha passat per elles escampant un món d'illusió i de bells somnis.

I precisament per això, perquè són una cosa bella i nostra, tan nostra, és perquè els avions del crim s'han ensenyorejat d'elles per a fer-les les seves noves víctimes.

Però és igual; ens n'han desfullat tantes de flors! Aquestes flors perfumades i belles com cap altres que són els infants, ens han segat tantes vides, que ara ens malmetin també les flors, no farà créixer pas la nostra dolor — és massa immensa perquè es pugui engrandir—. Al contrari: tots aquests crims, totes aquestes monstruositats, tots aquests actes de barbàrie i vandalisme premeditats, ens enforteixen més si cap per a arribar fins a la fi. I llavors, els nostres homes i les nostres dones morts, els nostres infants — quin joell, quin ramell tan bell de flors per a una llar, un infant! —, les nostres institucions i les nostres ciutats, seran venjats com mereixen; i dels munts de runes d'ara, de les tombes que a cada pas dels avions negres es tanquen de fresc, en sorgirà el ramell de flors — vermells de sang, blanques de la puresa dels nins — que posarem als peus de la Pau i de la Justícia, i d'una sentor meravellosa, com cap altra, que pregonarà arreu del món la racialitat de la Pàtria que, amb les vides dels seus fills, haurà fet possible aquell ram i aquell perfum per a tranquil·litat i vida de tots els pobles de l'Univers.

ANTÒNIA ABELLÓ

Comanda de subscripció al setmanari ABRIL

que viu
En .....
a .....
nòm. .... pis .....
quantitat de ..... pessetes trimestre.

Signatura

GUERRA

Del meu bloc de guerra

Terres enllà de l'Ebre

Per MARIAN VIVES

En diversos articles que he publicat d'ençà del començament de la nostra lluita, he dit i repetit manta vegada que el front de Catalunya — jo ja l'anomenava així quan encara era el front d'Aragó — seria el front on es produiria la jugada decisiva en la guerra que Catalunya i la República fan en defensa de les seves llibertats i de la seva independència.

Els fets han vingut a donar-nos la raó. Els invasors de les terres ibèriques després de provar tots els camins que podien portar-los a la victòria — aquesta victòria que no aconseguiran mai — decidiren jugar-se la darrera carta al front de Catalunya. Arrengleraren dotzenes de brigades de xoc, cossos d'Exèrcit, milers i milers d'homes. Amuntegaren quantitats enormes de material modern, centenars d'avions es llançaren a colcar

el cel blau de les nostres contrades desbordaren les forces que guarnien aquell front. Milers i milers de projectils, milers i milers de bombes, tones i més tones de metralla, anaven obrint pas als invasors. Hi hagué un moment que tot semblà perdut. El front s'havia enfonsat, ja reraguarda s'enfonsaria també? Dubtar de les virtuts de la nostra reraguarda era desconèixer les virtuts del poble català. Els feixistes portaren el salvatgisme a límits insospitats i durant tres dies Barcelona visqué moments que dubtem hagués pogut resistir cap altra ciutat que no estés posseïda d'aquest heroisme modest de la nostra terra.

Tots els seus esforços, però, arribà un moment que resultaren endebades. Els accidents geogràfics de la nostra terra eren una ferma oposició a l'avanç de l'invasor. I s'establí una línia de front.

Dos rius formaven la barrera que tancà els camins dels exèrcits facciosos que pretenien arribar al cap i casal de Catalunya, dos rius que cent vegades rebutjaren tots els intents feixistes. Convençuts de la inutilitat dels seus esforços, giraren l'esguard cap a Llevant. Els mateixos rius que s'havien oposat al seu avanç — pensaven ells — s'oposarien també a tot intent de la nostra part. Ignoraven, però, la força que dona la terra, ignoraven que la terra té un esperit, una ànima pròpia...

I que aquest esperit i aquesta ànima que té la terra un dia — mesos més tard — es posaria al costat dels defensors de la seva llibertat i que allò que havia estat l'obstacle insuperable es convertiria en camí planer per on els Exèrcits de la República donarien un cop mortal als propòsits i als plans dels invasors.

Una matinada de finals de juny, les forces de la República travessaven l'Ebre i sorprenien les guarnicions faccioses que havien de tenir cura de barrar el pas als alliberadors de la terra oprimida. De res no els serví el seu esforç per impedir-ho. Els fills de Catalunya agermanats als fills dels altres pobles d'Ibèria, lluitant tots per un ideal comú, en un devessall d'heroisme travessaren el riu i avançaren terres enllà de l'Ebre reconquerint part d'aquelles terres que els invasors havien ocupat en un esforç superior a les seves pròpies forces.

L'invasor es veia obligat a distreure forces ocupades en la seva ofensiva sobre

Llevant. Altra vegada els camps de Catalunya sentiren una i mil vegades cada dia, cada hora, cada minut, l'esgarripada sagnant de la metralla feixista caiguda del cel, perforar les seves entranyes. Però aquesta vegada l'enemic de la nostra llibertat no aconseguí els seus propòsits. De res no els serví que els seus avions — pressagi de mort — llancessin tones i tones de metralla, de res no els serví que les boques dels seus canons escopessin rius de ferro i de foc, de res no els serviren les divisions motoritzades italianes, els tècnics alemanys, la carn de canó importada de l'Àfrica. Tots els seus esforços, urpades de fera malferida, no aconseguiren més que delmar aquelles divisions que cada dia eren substituïdes per altres de refresc que seguien la mateixa sort de les que les havien precedit. En sis dies, els rebels tingueren vint mil baixes... i la batalla de l'Ebre durà un mes.

Hens aquí, doncs, com el front de Catalunya, una vegada més, ha jugat un paper decisiu en la lluita per la nostra llibertat. El front de Catalunya sofrirà encara altres escames, tan fortes o més si cap que les que ha scfert fins avui. Però una vegada més la terra catalana s'aixecarà contra els que pretenguin dominar-la.

Mentre però, els soldats de la República són terres enllà de l'Ebre esperant el moment de seguir endavant, aquest moment que tots esperem, perquè ha de constituir l'alliberament definitiu d'aquest malson, d'aquest pesembre que plana damunt la nostra Catalunya...

El soldat català i la política catalana

Un soldat català arribat a la nostra ciutat amb uns dies de permís, em deia, entre altres coses:

— Nosaltres hem aportat molt a la guerra contra el feixisme espanyol i estranger. Som molts catalans a l'Exèrcit de la República; tenim, doncs, l'orgull d'ésser una força important i combativa, que lluita per a donar a Espanya la seva llibertat, assegurant així la nostra pròpia.

He meditat molt sobre les paraules d'aquell combatent. Efectivament, Catalunya no ha regatejat sacrifici ni esforç per a foragitar els enemics. Ni per un moment pretenguem aprofitar-nos de la situació avantatjosa per a nosaltres, que significava als primers mesos de la revolta, per a aconseguir d'una manera total el nostre alliberament nacional. I és que Catalunya veié en els feixistes traidors, aquells representants genuïns de l'opressió autòcrata i centralista. I això, junt amb el caire social, revolucionari, del nostre esperit, motivà la lluita i portà les masses populars catalanes a combatre sense aturar-se a valorar la situació que es plantejava pel plet nacional de la pàtria, amb la sublevació sufocada a casa nostra. Una vegada més, Catalunya deixava de banda l'ocasió tan esperada sempre...

Perquè resta encara

massa viu el record de dos anys enrera. Catalunya en aquesta guerra està al costat de l'Espanya democràtica, però que ningú no pretengui anul·lar-nos ni treure'ns ni minvar en res el nostre dret de nació, ja que fóra un error lamentable, les conseqüències del qual portarien seriosos contratemps.

La nostra sinceritat és principi fonamental. Aquell soldat català, component de l'Exèrcit de la República, ens donava clara idea del sentiment que anima els nostres companys combatents. I per a guanyar la guerra, per damunt de tot el que diguin els enemics de Catalunya, per a guanyar-la, deixem, els catalans, els nostres interessos per a salvaguardar els col·lectius, els antifeixistes.

Respecte màxim per al nostre nacionalisme, i la nostra aportació serà doblement eficaç... El contrari és posar traves a l'harmonia que ha d'existir entre els antifeixistes catalans i els espanyols...

Catalunya, orgullosa de la seva trajectòria liberal i democràtica, pel camí de la civilització, ha assenyalat sempre el mitjà d'ésser digna de la llibertat que reclama. Lluita constant, implacable, a mort, contra el centralisme odiós. Lluitar fins a aconseguir la independència nacional, única forma de pau per als pobles oprimits.

ALSINA-FRANCK

ECONOMIA

L'actual política econòmica de la Generalitat tracta de reforçar dins el dret la il·legalitat dels "Agrupaments Industrials"

L'apatia general en tota la premsa catalana — que sembla adormida en aquest problema —, ha fet que passés per alt aquesta circular del Consell d'Economia en la qual es constitueix amb vigia permanent de l'obra dels «Agrupaments Industrials». Talment com si un perill immediat existís de retorn a la legalitat, es vetlla per a lligar i reforçar jurídicament la constitució d'aquests monopolis, tan odiosos com qualsevol altre creat pel capitalisme opressor. I consti que solament parlem dels agrupaments, l'obra més il·legal

que des de les esferes de la Generalitat s'hagi pogut realitzar. No ens cansarem de repetir-ho: l'Ordre que creava els esmentats agrupaments vulnerava el propi Decret de Collectivitzacions en la seva part més essencial: el respecte a la menestralia catalana, aquesta classe mitjana orgull que ha estat sempre del tradicional liberalisme de la nostra terra. Amb la creació d'aquells «Agrupaments Industrials» va trencar-se de fet el sòlid pacte antifeixista que representava el Decret de Collectivitzacions. Ningú, però, es recorda

d'això i en canvi es veuen cada dia més atencions a solidificar aquest absurd. Caldrà, doncs, ocupar-se del que s'ha de fer perquè la llei imperi davant els atropellaments que representaria els afiançaments en els Registres Mercantils d'aquestes expoliacions a ciutadans antifeixistes. En bona hora que s'agrupés tot allò que fos necessari «essencialment» per a guanyar la guerra, però fer-ho a qualsevol altra indústria o comerç, no serà res més que vulnerar el dret i aleshores seran els tribunals de Justícia els cridats a actuar per a retornar al ciutadà, provat antifeixista, allò que injustament li ha estat desposseït. La Menestralia ha d'estar atent i vigilant. Ha arribat l'hora de fer-se respectar. La seva contribució a la guerra, igual que tota l'altra ciutadania, almenys, la fa acreedora a aquest respecte.

Es evident que ha tingut els seus errors. Però ha estat pels actes d'alguns dirigents, més desajustats al règim que altra cosa, que van deixar-se embaucar pels cants de

sirena de certa organització que el número dels seus carnets l'interessava més que la sinceritat del seu acolliment. Però, aquests errors no han d'ésser pagats per la totalitat de l'estament menestral conscient dels seus actes i del seu antifeixisme. I és per això que aquest té dret a cercar l'empar de la justícia, si la política econòmica de la Generalitat continua per aquests camins.

El Consell d'Economia pot anar dictant les instruccions que vulgui. La menestralia catalana no ha de defallir per això. Que no deixi de complir en les seves obligacions fiscals sota el nom comercial de tradició familiar, ni es presti a cap combinació amb els seus contractes d'arrendament. Que tot menestral, la indústria o comerç del qual, no afecti essencialment a la guerra, no podrà ésser desposseït ni expropiat, a despit de quants agrupaments hagin estat creats d'acord amb la il·legal Ordre d'Economia de creació dels agrupaments industrials.

Les lleis revolucionàries i el futur de Catalunya

De la patologia social espanyola se'n desprèn la conseqüència revolucionària del 19 de juliol. Aquesta data ha estat la culminació apropiada a un llarg procés d'injustícies comeses contra la carn viva d'un poble miserós i incult com ho era el poble espanyol.

El fet revolucionari no es produí perquè estigués preparat per un grup o sector. No; els germens destructius, fills del malestar, carregaven l'ambient i embolcallaven l'esperit. La criminal militarada feixista tingué la virtut de posar-ho tot de relleu i, contra el que era la seva voluntat, encengué la lluita que havia d'ésser a sang i a foc contra les institucions del capitalisme clàssic.

Aquest estat de coses obligà al Govern de Catalunya a legislar i estructurar algunes disposicions que, més tard, l'experiència ha demostrat la ineficàcia i, fins i tot, el perjudici, que ocasionaven de cara a un millorament de la situació econòmica dels productors.

A més a més, l'errònia interpretació dels decrets, imposava la col·lectivització forçosa a grans sectors de la pagesia catalana; extenia l'administració pública de la propietat urbana a les finques de petita renda i, per fi, aplegava en forma d'agrupaments industrials l'ànima de la riquesa catalana, com ho és la menestralia, síntesi de l'esperit racial del nostre poble, amant de la llibertat individual i de l'esforç justament recomanat.

Els catalans, demòcrates i liberals, érem evolucionistes en el camp social perquè enteníem que aquesta tàctica donava temps a la formació en les masses d'una capacitat prou sòlida per tal de

poder-se, més tard, enfrontar amb la realitat dels múltiples problemes que l'engranatge de l'economia social moderna comporta i, així, avançar pel camí del progrés lentament però d'una manera ferma. Detestàvem la revolució pels atropells, intemperàncies i caiguda vertical de l'economia que ella comportava.

Però no podem perdre de vista que el fet revolucionari s'ha consumat i, per tant, ens hem de convertir, ràpidament, en els més actius defensors de les essències constructives de la revolució contra qualsevol mena de reaccionarisme i, si bé ja hem exposat a grans trets el que creiem que cal revisar per perjudicial, sabrem estudiar i aprovar noves conclusions, netament catalanes i amollades a la nostra psicologia, capaces de consolidar els aspectes revolucionaris de veritable eficàcia, perquè no volem que els fets tràgics que vivim passin a la Història com una anècdota més i que, en canvi, marquin una fita que dongui satisfacció a les ànsies de reivindicació que sent l'obrerisme i la menestralia catalana, i per les quals lluiten i donen la seva sang els nostres milers de combatents.

Els nostres esforços i el nostre pensament es dirigiran a la consecució de la justícia i la pau social, la simplificació de l'Estat, la veritable i completa llibertat, l'elevació del nivell intel·lectual i moral dels homes, això és, una més alta, humana i progressiva civilització fonamentada en la llei moral i en els seus derivats en l'ordre econòmic; lleis de inexcusable obediència com a rectores de la vida social.

J. SERRA GASULLA

JOVENTUT

La joventut davant l'onze de setembre

Per LLUM VALLS

Novament la data que ha estat deixada en un lloc secundari per la vertiginositat de la vida quotidiana, s'ensenyoreix damunt tots els altres fets i es proclama la directora de l'actuació de tot un poble.

L'onze de setembre del 1938, com l'onze de setembre de tants anys, produeix dins de Catalunya un moment d'espectació; del que quasi podríem dir, desviació de la normalitat. És l'instant que abranda els cors d'amor patriòtic i els fa bategar tots al unison.

I en aquest any, com en els altres, com podria succeir en el futur, hom es disposa a commemorar la data gloriosa i a homentjar els herois de la nostra independència.

Podem anticipar el resum del que es farà, del que es dirà, del que omplirà els fulls dels diaris en aquest dia: lloances per als màrtirs; frases insultants i provocadores per als opressors; davalls d'erudició, etc.

Sota l'influència d'aquest conjunt d'elements la joventut catalana, la totalitat del nostre poble vibrarà en sentir-se com electrificada pel record de la gesta gloriosa i adoptarà un posat ardit que semblarà amenaçar el tirà i que durant uns instants farà que la terra sotmesa somii la llibertat.

Després, però, a l'ensens que el temps marcarà les flors ofrenades a Casanova en un moment d'entusiasme instintiu, la normalitat — el que s'acostuma a

dir normalitat — tornarà a conquerir el seu regne. De les promeses d'inflamat patriotisme restaran moviments nacionalistes parcials que voldran avançar, malgrat l'oposició i els boicots, ensems es debilitin en una lluita intestina, del tot contraproduent.

**

Deïem que aquest serà el desenvolupament de l'onze de setembre perquè així ha estat el patró amb què s'han re-tallat els passats, els que es vénen realitzant de molt temps ençà.

El nostre nacionalisme, però — nacionalisme que és pur alhora que efectiu — ens marca una nova posició enfront de la festa nacional; posició que és imprescindible per assolir un futur que honori el nostre passat.

Ja s'ha parlat prou fins al moment present de l'actuació de Berwiche, de la posició de Felip V i de la tradició de les aliades de Catalunya.

Tothom coneix aquests fets i aproximadament al seu davant tothom es pronuncia d'una manera semblant. Deixem-los per consegüent a segon terme i adoptem una actitud, més lògica que s'adapti a l'actualitat.

I en mig de la guerra cruel que ens imposa el feix, la nostra actitud serà

més magnífica, amb la seva austeritat que la brillant que s'adoptà en anys precedents.

Cal que l'onze de setembre ens pronunciem decididament davant del nostre problema. Cal que l'onze de setembre d'enguany sigui la declaració d'una actitud — actitud ferma i irrevocable — que adoptarem en el futur.

I aquesta actitud sols pot ésser una. Tota la joventut nacionalista unida s'ha d'enfrontar amb més arduesa que mai contra l'enemic de la pàtria per vencre'l definitivament. La base de la nostra posició ha d'ésser la unitat; unitat que manifestant-se en acció donarà per resultat l'exèrcit que alliberarà la pàtria.

Aquesta posició serà heroica. Avui ens portarà a combatre amb el mateix braó que empraven els nostres antecessors contra les tropes italo-alemanques, a les que se'ls hi oferirà una muralla de pits generosos per deturar la seva empena.

Però la realització d'aquesta gesta equivaldrà a la redempció; per tant, tots l'hem d'anhelar.

I l'actuar així aquest onze de setembre preparem un de pròxim, el gloriós en el que davant dels herois del 1714 podrem dir ben alt: Vosaltres morfeu per a salvar la independència de la pàtria, a la que nosaltres també amb la nostra sang hem alliberat.

COMENTARIS

Henri de Kerillis i el feixisme

Henri de Kerillis, l'escriptor i polític francès reaccionari, en una conversa publicada al diari «L'Époque» del 30 d'agost, fa patent la incompatibilitat dels règims nazi i feixista dintre la convivència de l'anomenada «civilització occidental» que té com a base el respecte als drets i llibertats dels individus i dels pobles.

Per considerar-la interessant, no sols pels conceptes exposats, ans també per la personalitat del que parla, reproduïm a continuació bona part de la conversa.

— En sembla que a vos no us agrada gaire el feixisme, senyor de Kerillis.

— El que no m'agrada — haig de confessar-ho — és un règim basat en la infal·libilitat i la divinització del cap, per damunt de la primàcia i la divinització de la sang, o sigui: basat en els conceptes humans més primitius i més bàrbars. No m'agrada una forma d'Estat que aixafa i anihila la dignitat humana i que fa malbé tots els valors espirituals als quals la nostra civilització deu la seva grandesa.

El feixisme em causa horror quan persegueix els sacerdots i els pastors, i obliga els bisbes alemanys a proclamar que han tornat els temps de les catacumbes. M'indigno davant un règim en el qual seixanta milions de supòsits aris despullen i martiritzen un milió de persones que no són àries, amb pretextos purament biològics, que constitueixen un desafiament a la ciència i a la intel·ligència. No m'agrada, no ja el tirà, sinó menys encara els tirans que envien a morir els seus conciutadans a centenars de mils en els camps de concentració per haver comès un crim de no-conformisme. Em revolta un sistema polític l'únic principi de legalitat del qual és la voluntat del més fort i la força del sabre.

— Però vos sou nacionalista! ¿Es que

no reconeixeu el que el nacionalisme deu al feixisme? Vegeu el que ha fet a Itàlia! I el que ha fet a Alemanya!

— Admeto que si ha bastit presons, també ha construït fortalises amenaçadores. Mentrestant, el meu nacionalisme somnia en una França poderosa, però que no es valgui de la seva força més que per a defensar els seus drets i el seu honor. El meu nacionalisme somnia en una França noble, generosa, humana, liberal i tolerant; que protegeixi el poble. ¿Com no he de revoltar-me davant aquesta excitació perpètua al fanatisme i a l'odi, davant aquesta exaltació permanent amb miras a la conquesta i a la guerra: llei del feixisme?

— Però, ¿creieu veritablement en la fatalitat de la guerra? ¿Es que els nacionalismes no poden comprendre's i respectar-se? Vegeu de quina manera Alemanya i Itàlia solucionen fàcilment les diferències i acoblen els seus esforços. La internacional dels feixistes representa, potser, l'única probabilitat que el món té a mà per tal de poder-se escapar de la catàstrofe.

— El feixisme exaspera fins el deliri l'egoisme i les ambicions del nacionalisme, i com que els interessos d'un nacionalisme són sempre contraris als interessos d'un altre nacionalisme, el resultat fatal del règim no és altre que la guerra. Si Alemanya i Itàlia s'entenen tan bé, és degut a que res greu no els ha fet acarar.

L'Austria de Dollfuss i de Schusnigg havia esperat una possible col·laboració entre el feixisme alemany i l'austríac. Ja sabeu en què s'ha convertit aquesta esperança. ¿Creieu que si Txecoslovàquia s'hagués donat un règim feixista hauria escapat a la vocació alemanya? ¿Creieu que si França fos feixista, Itàlia deixaria de reivindicar la Tunísia i la Còrsega...? Vaja home...!

Guerra a tot Europa!!

Per FRANCESC PADRÓS

A l'hora d'escriure aquest article la febricitat impera a tota Europa. La setmana que entra — diuen — serà decisiva. La premsa internacional parla ja de la guerra com a cosa imminent. Les esferes oficials governamentals malgrat la seva pretesa sang freda, donen a la publicitat comunicats impressionants. «Els reservistes de la línia Maginot, a les armes»: Quina impressió més pro-

funda ens produeix aquesta nova! ¿Què deu pensar el poble francès de tot això? Sortosament per a ells no tindran cap «Comitè de no intervenció». La U. R. S. S., igualment, mobilitza. Anglaterra es prepara secretament. Nord-Amèrica anuncia que intervindrà al costat de les democràcies. Adhuc Polònia ja s'ha decantat a favor del país txec. ¿Què farà Hitler? De moment ha mobilitzat i for-

tificat a grans velocitats diversos llocs de les seves fronteres amb França i altres països. I continua amenaçant a Txecoslovàquia. ¿Esclatarà la guerra aquesta setmana, la vinent?

Nosaltres, pacifistes de sentiment, no aixecarem pas les campanes al vol si la guerra arriba a produir-se. Solament un desesperat o un que s'estigui ofegant pot desitjar-la. Adhuc, des del punt de mira de la nostra guerra per la independència dels pobles ibèrics. La guerra a Europa no ens satisfarà mai i mirant egoísticament pel nostre país, encara menys. Es per això, que cal contenir-se i no reflectir des de cap lloc de premsa un interès o bé un optimisme per les nostres coses, pel cas d'haver-hi guerra a l'Europa central. No voldríem ésser profetes, però, i si es repetís altra vegada la traïció italiana de l'any 1914 envers la seva aliada Alemanya, ¿quina fóra la posició dels aliats aleshores envers la nostra causa?

Cal, doncs, en aquests dies conservar la calma i no deixar-se portar per la passió o pels nervis. Clar ho veiem que una guerra curta podria portar l'enfonsada del feixisme internacional. Però, ¿no es podria enfonsar igualment amb les tenalles polític-econòmiques de les grans democràcies? ¿Aquest «deixar fer» tan condemnable, no ha estat la causa principal d'aquesta fatxenderia criminal de Hitler i Mussolini? Fou, Prieto, en la seva darrera oració al Teatre Poliorama qui posà el dit a la llaga. Cal esperar el proletariat mundial. Han tingut els governs a les seves mans i han deixat de fer tantes i tantes coses...!

La guerra a Europa pot esdevenir qualsevol dia... però, nosaltres no hi veiem més que perjudicis de totes menes per a la nostra causa. I per la resta del món lluites hegemòniques entre règims capitalistes.

aquesta desigualtat entre «burgès» i «ciudadà», mots tan sinònims com capellà i sacerdot?

Un latifundista, un propietari urbà de barris sencers, un explotador de mines, o de companyies carrieres, un armamentista — amb rares excepcions —, són enemics del gènere humà en major o menor escala. Els mastodonts de l'or o de les finances són a l'home normal el mateix que eren els mastodonts o els dinoteris de l'Era Prehistòrica per als soferts habitants de les cavernes. Però aquells que sortint del cau, tractaren de viure millor i d'introduir en la vida rupestre innovacions que tendessin a una major comoditat i rendiment, aquells no eren pas mastodonts. Els primers homes o dones que a les coves d'Altimira imaginaren decorar les parets o els que idearen els primers collarets o les primeres peces de terrissa, eren els burgesos neolítics. De fet, tot el neolític és l'aburgesament del paleolític. El veritable burgès, en totes les èpoques, ha estat aquell que s'ha esmerçat a viure bé ell i els seus. I aquest impuls simultani, de moltes individualitats ha empès al carro de la civilització des de les eines de sílex a la utilització industrial del ràdiu.

Es una injustícia oblidar la condició burgesa de tots els pensadors, utopistes i homes de ciència que han dut al món des del feudalisme a la democràcia i àdhuc més enllà de la democràcia. Tomàs Moore — creador de la Utopia — era un «perfecte burgès», tan perfecte, que va saber morir decapitat per no humiliar-se davant d'un rei despòtic. Burgesos foren Voltaire i Rousseau, pares espirituals de la Revolució Francesa, com burgesos foren Condorcet, Diderot i els Rolland. Burgesos els Vergniaud, com els Marat, els Danton i els Robespierre. Burgès Chaumette i burgès Babeuf. Com entre nosaltres, la burgesia ha donat figures com Pi i Margall, Salmerón, Martí i Julià, Prat de la Riba, Ma-

cià i Companys. Veritat és que dintre la burgesia hi ha sectors inclinats a les idees regressives. Però, tota la burgesia del món, presa globalment — i prèviament desvinculada dels confusionismes que fan aparèixer com a burgès allò que no ha estat mai — s'ha produït sempre en sentit liberal—. Totes les Democràcies que queden al món, es caracteritzen per un profund llevat burgès que serveix totjust de garantia de la seva llibertat de moviments com la burgesia. Als països on la Llibertat ha estat sacrificada amb un punyal o amb destrals, fixeuvos que no hi queden burgesos. Només hi ha esclaus i amos, i misèria, i cares estirades i nits d'insomni i païdors insatisfets. Cap d'aquestes coses no satisfà la perfecta burgesia, la qual, al fons del fons, aporta els problemes moderns tot el bon sentit de Sancho Panza. O encara més, de Tartarí amic de no deixar que les empreses desorbitades sortissin dels estadis a la teoria...

Nosaltres, com tot aquell que es titula amb justícia amic de la humanitat, som absolutament incompatibles amb les capes socials de moral negrera o amb les ferotgies de la bèstia desfermada del despotisme polític. Blassem com el qui més la desigualtat econòmica i voldríem una distribució més justa i equitativa de la riquesa. Però ens dol — i per això hem volgut expressar-ho en consciència — que hom involucri el mot «burgès» amb el nomenclàtor de termes indesitjables en una societat perfecta. La millor cosa a desitjar en aquest ordre, fora que, — acceptada com a vida ideal la vida burgesa —, amb el seu gust artístic i indumentari, cultural, deportista, el seu sentit del confort i de la higiene — aquesta vida fos accessible a la immensa majoria dels habitants de la terra. Aleshores, en devenir burgesos tots, hauríem acabat per sempre amb la burgesia, classe d'excepció.

A Manuel Carrasco i Formiguera

afusellat pels facciosos

Germà: No sents una veueta prima que et va venint com un ventet suau d'aquesta Catalunya que t'estima i et diu plorant: — Fill meu, reposa en pau?

Reposa en pau, tu que ja no ets el que eres, que si una terra amarga ara et consum encara hi ha un Fossar de les Moreres que al qui mor per la Pàtria dona llum.

El teu cos llaterat per set ferides que sabé plantar cara als set fusells, et tornen, mort i tot, set noves vides que acusen dia i nit als fills mesells.

El teu rostre serè, color de bronze, s'aixeca, avui, molt més altiu que mai per damunt de l'Espanya que s'enfonsa al pes dels morts que no engoleix l'espai.

No temis, doncs, aquesta mort captiva, que Catalunya encara resta en peu i el tros que colga avui de pedra viva farà sentir pel món la teva veu:

— Sóc català i moro pensant amb ella, per vergonya dels qui s'han dit germans —. Per Catalunya ets una nova estrella: una mena de Crist dels catalans.

J. M. Prous i Vila

Agost del 1938.

EL PERFECTE BURGÈS

Per JOSEP M.ª FRANCÈS

II

La vida de tots, amb la Cultura la Higiene, els Esports, les Arts i els Oficis, la Literatura, etc., etc., havia pres un to francament agràdvol. Amb una mica de bona voluntat per part de tots no hauria costat massa d'establir un patró ideal de vida, assequible a la immensa majoria, on fossin ateses totes les apetències lícites de l'esperit i les no menys posades en raó de la naturalesa humana. Que totes aquestes conquestes de la intel·ligència i del treball, davallessin cada dia a un nombre major de mans. Lluny d'això sembla que entre tots tractem de predicar les excel·lències dels corrents armats de Licurgus o el que és pitjor, retrogradar a la vida ma-

tussera d'aquells mongols que després de conquerir el món i els seus tresors, dormien dalt de cavall i hi feien totes llurs feines perquè no tenien ni casa.

Es llastimós que s'hagi donat, aquí i fora d'aquí, tan injusta i equivocada significació al mot «burgès». No ens sembla descabellat d'afirmar que «burgès» ve de burg, és a dir, de ciutat. Per consegüent, el mot «burgès», en realitat, vol dir el mateix que el mot «ciudadà». Tanmateix, en dir a un home que és un perfecte ciudadà, als ulls de tots li hem tributat un elogi. Per contra si li diem un perfecte burgès, donarem a entendre que blasmem en ell alguna cosa. Per què això? ¿Per què

CARNET INTERNACIONAL

Com era de preveure, la tensió europea ha vingut creixent fins arribar al màxim el darrer dia 5. L'actitud premeditada de Hitler i els seus preparatius militars, han motivat per part de França les mides de precaució a la seva frontera, conegudes per tothom. Ni Rússia ni Anglaterra tampoc han estat inactives, si bé les seves mesures no hagin trascendit gairebé al públic.

En les últimes 48 hores, aparentment, la situació és més optimista, ja que es creu en la probabilitat de que les darreres concessions del Govern de Praga permetran l'acceptació de les matixes per part dels sudetes, el que vol dir per part de Hitler, o pel cap baix permetran la continuació de les negociacions sota el patronatge de Lord Runciman.

A França hom remarca que Txecoslovàquia arriba al límit de les concessions permeses per la seva dignitat i àdhuc per la seva vida com a estat sobirà, i que les esmentades condicions han estat formulades prèvia una enèrgica pressió anglesa.

No hi ha dubte que Anglaterra haurà actuat enèrgicament prop del Govern de Praga, però no cal oblidar que la seva

pressió sobre els dirigents alemanys, per discreta que hagi estat no haurà deixat d'ésser forta. La posició dels seus diaris oficiosos, i la concentració de la seva flota al mar del Nord, deixen entendre una petita part solament de l'actitud presa amb discreció però amb energia pel Govern anglès.

Per altra part, el més interessant dels resultats obtinguts per la diplomàcia anglo-francesa, és indubtablement la virada que ve iniciant-se en els Estats influïts fins fa pocs anys per França. Els uns, amb més decisió que altres, però, tots, l'un darrera l'altre, semblen recobrar-se en el seu esperit de defensa contra l'agressivitat del Reich.

Seguim creient que amb la continuïtat d'una política enèrgica que permeti aplegar totes les nacions — més o menys democràtiques — a l'entorn de França i Anglaterra que poden comptar avui amb l'ajuda de Rússia i els Estats Units, la pau pot salvar-se, amb la sola condició de que la mateixa energia s'apliqui amb referència als altres conflictes plantejats i especialment a l'agressió que ve sofrint la nostra República.

S. FIGUERAS

Imp. Elzeviriana i Llibreria Camí, E. C. - Barcelona